

Spejder på skemaet

- En inspirationsguide til samarbejder mellem spejdergrupper og den nye folkeskole

DET DANSKE
SPEJDERKORPS

Indhold

3

EN NY PLATFORM FOR
SPEJDERAKTIVITETER

4

ET GIVENDE
SAMARBEJDE

6

BLIV KLOG PÅ DEN NYE
FOLKESKOLE

10

HVORDAN LÆRER MAN SOM
SPEJDER?

14

NATUR OG
FRILUFTSLIV

18

SAMARBEJDE
ELLER EJ?

20

INSPIRATION TIL
AKTIVITETER

28

EKSEMPEL PÅ
SAMARBEJDSKONTRAKT

29

KOM VIDERE MED
SKOLESPEJD

Kolofon

Spejder på skemaet:

En inspirationsguide til samarbejder mellem spejdergrupper og den nye folkeskole

Redaktion:

Dieter Toftkjær,
Bie Andersen,
Frederik Lindhardt,
Katrine Marie Caspersen,
Peter Tranevig og
Peter Maul

Foto:

Fredrik Clement,
Jesper Jepsen,
Vilhelm Rothe,
Morten Gimm,
Kongsfelt,
Peter Kock,
Henrichsen og
iStockphoto

Layout: Aller CP

Tryk: Reklame Tryk

Oplag: 2.000

1. udgivelse:
August 2015

Støttet af:

NORDEA
FONDEN

Vi støtter gode liv

En ny platform for spejderaktiviteter

Dette hæfte er resultatet af en ny skolereform. En reform, der åbner op for, at frivillige organisationer kan komme ind og sætte deres præg på den danske folkeskole.

➤ I Det Danske Spejderkorps har vi et mål om, at børn og unge lærer så meget som muligt og får de bedste muligheder for et godt liv. Det arbejder vi for hver uge i vores grupper. Og nu har vi også muligheden for at arbejde med det i folkeskolen. Hæftet her er tænkt som inspiration til at komme i gang med at arbejde sammen med den lokale skole. Målet er at udstyre alle grupper med så mange gode argumenter og redskaber til det arbejde som muligt.

Den nye folkeskole inviterer til samarbejde

Den nye folkeskole indeholder en åben invitation til lokale spejderforeninger over hele landet. Spejderne har en unik indsigt i, hvordan man ved at stille positive forventninger til børn og unge kan motivere dem til at tage ansvar for sig selv og andre og involvere sig i omverdenen. Og Det Danske Spejderkorps' erfaringer med at udvikle sociale kompetencer, selvtillid og fællesskab hos børn og unge kan landets folkeskoler trække på. Den nye folkeskole er nemlig en skole, hvor eleverne i højere grad skal lære med og af omverdenen. Det er det, man kalder den åbne skole. Den åbne skole betyder, at lo-

kalsamfundet skal helt ind i klasselokalet, og eleverne skal uden for skolens mure. På den måde får man i højere grad koblet teori og praksis, så undervisningen bliver mere virkelighedsnær for eleverne.

Tag hæftet med ud til skolerne

Men hæftet er ikke kun spejdernes, det er også skolernes. Hæftet indeholder foruden inspiration til gruppen til konkrete redskaber og aktiviteter også en kort præsentation af spejderne og vores værdier og metoder. Hæfter er derfor også et, der kan tages med under armen, når I skal til møde med skolelederen eller lærerne om et muligt samarbejde.

Et givende samarbejde

> Med korpsets udviklingsplan frem mod 2020 "Spejder skal gøre indtryk" er der sat fokus på ledelsesudvikling, friluftsliv og børn leder børn/unge leder unge. Det er grundlæggende spejderværdier og metoder, der kan danne et godt afsæt for et samarbejde med den lokale skole. Både skolen og spejderne gør et stort arbejde med at klæde børn og unge på fagligt og socialt – men fra lidt forskellige udgangspunkter. Et samarbejde kan derfor være givende for både skole og spejdergruppen, fordi vi arbejder mod samme mål. Der er allerede stor interesse for samarbejde mellem skoler og spejdergrupper, og flere grupper er allerede i gang.

Mere inspiration?

> Hvis I har brug for yderligere input eller vil have assistance, er I til hver en tid velkomne til at kontakte Korpskontoret på info@dds.dk / 3264 0050 eller outdoor-inspirator Dieter Toftkjær Sørensen på dt@dds.dk / 2082 5671.

Grupperne er i gang

En spørgeskemaundersøgelse viste i slutningen af 2014, at flere spejdergrupper allerede har etableret samarbejder med den lokale skole. Spørgeskemaet blev besvaret af 198 grupper og viste bl.a. at:

- > 54 af de 198 grupper samarbejdede med den lokale skole
- > 53 af de grupper, der ikke samarbejdede med skolen, havde interesse i at etablere et samarbejde

Undersøgelsen viste desuden, at samarbejdet mellem spejdere og skoler spænder bredt. Der samarbejdes bl.a. om:

- > Grupper og skoler låner hinandens faciliteter og grej
- > Grupperne arrangerer spejderaktiviteter for eleverne (fx spejderløb, pioneringsaktiviteter, madlavning på bål, rebbaner, Woop og GPS-løb).
- > Grupperne laver PR og hvervekampagner på skolen.
- > Grupperne samarbejder med skolerne og andre foreninger på Foreningens Dag.
- > En enkelt gruppe har bygget en legeplads for skolen.
- > En anden gruppe har stået for teambuilding af lærerne.

Bliv klog på den nye folkeskole

Skolereformen trådte i kraft august 2014 og har medført en række ændringer i den danske folkeskole. I dette afsnit får du et kort rids af, hvad den nye folkeskole indebærer.

Længere skoledage og mere bevægelse

> Helt konkret har skolereformen medført en længere skoledag for eleverne, arbejdstidsregler for lærerne samt mere bevægelse, understøttende undervisning og den åbne skole.

Efter reformens indtog er de fem mål for folkeskolen:

- **Folkeskolen skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan.**
- **Folkeskolen skal mindske betydningen af social baggrund for de faglige resultater.**
- **Tilliden til og trivslen i folkeskolen skal styrkes blandt andet gennem respekt for professionel viden og praksis.**
- **Eleverne skal lære om nærmiljøet og have undervisning ude.**
- **Skolen skal dyrke relationer til lokale foreninger og eleverne se de muligheder, der ligger efter skole.**

Målet med skolereformen er at udvikle både de svage og de fagligt stærke børns potentialer. Den længere skoledag skal give mulighed for at styrke klasseunder-

visningen og den faglige undervisning, samtidigt med at der i undervisningen arbejdes med en række elementer, der har betydning for børnenes faglige færdigheder, læring, motivation og trivsel.

Den åbne skole

> Meningen med den åbne skole er, at skolerne i højere grad skal åbne sig for det omgivende samfund ved at inddrage fx lokale spejdergrupper, idrætsforeninger eller andre lokale foreninger. Samarbejdet skal bidrage til, at eleverne lærer mere og får styrket deres kendskab til foreningsliv og samfund.

Understøttende undervisning

> Den understøttende undervisning skal sikre, at eleverne møder endnu flere forskellige måder at lære på. At eleverne har tid til faglig fordybelse, og at de får mulighed for at arbejde med et bredere udsnit af deres evner og interesser. Det skal bidrage til at hæve det faglige niveau.

Bevægelse

> Motion og bevægelse styrker læring, motivation og sundhed. Som en del af reformen skal alle elever have 45 minutters bevægelse om dagen i gennemsnit. Bevægelsen kan være en del af den understøttende undervisning eller være en integreret del af fagundervisningen i fx idræt.

LÆS MERE

Læs mere om den understøttende undervisning på Undervisningsministeriets hjemmeside. Gå ind på linket nedenfor eller scan koden.

<http://goo.gl/6wUkAY>

Det Danske Spejderkorps og skolereformen

Den åbne skole giver mange muligheder for stærke og gode samarbejder mellem skoler og spejdergrupper. Der er mange områder, hvor det er oplagt, at spejderne kan komme ind og bidrage til børns og unges udvikling og trivsel.

> Spejderne har gennem mange års aktiviteter opnået erfaringer med børns personlige udvikling i fællesskaber bestående af både børn, unge og voksne. Gennem patruljeliv, hvor samarbejde og kammeratskab samt respekt for hinandens kompetencer er stærke værdier, opnår børn en evne til at være medskabere af fællesskaber og sociale relationer på tværs af aldre.

Hvordan ser et konkret samarbejde ud?

> Der er mange måder at samarbejde på. Det kan både være som enkeltstående aktiviteter eller længerevarende forløb. Begge modeller åbner skolereformen op

for. Der er forståelse for, at frivillige fra foreningsverden arbejder eller studerer, når eleverne modtager undervisning.

Anbefalingen er, at vi som spejdere er åbne og positive for alle muligheder. Det handler grundlæggende om at gribe det ansvar, vi også har for at gøre en god folkeskole endnu bedre. Vi har rygsækken fuld af meningsfulde aktiviteter og velafprøvede læringsmetoder, der kan give ekstra variation for både elever og lærere i løbet af en skoledag.

Mange muligheder for samarbejde

> Et samarbejde kan have mange former. Det vigtigste er derfor at gå i dialog med skole og lærere om, hvordan det ideelle samarbejde kunne se ud for jer.

I kan fx involvere jeres ældste spejdere i at skabe en aktivitet eller et forløb af et par timers varighed 2-3 gange. Gennem børn leder børn/unge leder unge kan spejderne fx sætte fokus på samarbejde eller at være en god kammerat. Det kan også være, at I vælger at tilbyde skolen aktiviteter over en hel dag, som sætter fokus på et tema om fx friluftsliv, klar dig

“Man møder nærmest ingen modstand, så det er bare med at komme i gang.”

Gode erfaringer

AKTIVITETSDAGE, DER BATTER LOKALT

“Man møder nærmest ingen modstand, så det er bare med at komme i gang”. Sådan fortæller Rune Brydegaard Andersen om de samarbejder, man hos 2. Odense Bjørnegruppe har med bl.a. fritidsklubben, skolen og børnehaven.

Det skal være sjovt

Gruppen arrangerer 1-2 aktivitetsdage om året, hvor de fx inviterer unge fra den lokale fritidsklub. Her har de unge kunnet prøve kræfter med Woop App og GPS-løb. De har bygget kæmpeslangebøsser og lavet andet pionerarbejde, som kræver en tidsmæssig lille indsats, men giver et stort resultat. “Vores primære fokus er, at det skal være sjovt”, siger Rune Brydegaard Andersen.

Ifølge Rune har aktivitetsdagene bl.a. styrket spejdernes lokale synlighed og betydet, at kommunen i højere grad indtænker spejderne som medspiller.

Til skolelederen**HVEM ER SPEJDERNE?**

Det Danske Spejderkorps er en børne- og ungdomsorganisation med mere end 28.000 medlemmer. Korpsen er et af de i alt fem spejderkorps i Danmark, og er også kendt som de blå spejdere.

Lokalt er spejderne organiseret i grupper, som ofte vil have adgang til en hytte eller et naturområde, hvor man ugentligt mødes for at lave aktiviteter. Der er ca. 420 grupper i Det Danske Spejderkorps.

Spejderne har fokus på friluftsliv og aktiviteter, der faciliterer læring og færdigheder gennem learning-by-doing. Spejdernes pædagogiske metode er bygget op omkring grundtanken, at børn leder børn og unge leder unge. Det betyder, at spejderne modnes gennem selv at tage ansvar og lederskab for at gennemføre aktiviteter, mens den voksne primært er facilitator for læringsprocessen. Du kan finde den nærmeste spejdergruppe på www.spejder.dk/find-den-naermeste-spejdergruppe

selv eller børns rettigheder. Der er mange muligheder, som opstår i dialog med skole og lærere.

Der er ikke særlige krav til, at indholdet af det, I byder ind med, indgår i et fags mål for undervisning. Det er nemlig også muligt at tilbyde forløb og aktiviteter, der sætter fokus på trivsel frem for klassisk faglighed.

Brug friluftslivet som ramme

> Livet i det fri er udgangspunktet for spejderlivet. Det er derfor oplagt, at de aktiviteter, vi spejdere byder ind med, foregår udenfor.

Læs mere om friluftslivet som ramme på s. 14-17.

Hvordan lærer man som spejder?

En stor del af spejder handler om at lære – præcis som i folkeskolen. Både at lære om sig selv og andre og at lære konkrete færdigheder. Som spejdere skaber vi muligheder og rammer med vores aktiviteter, som tager hensyn til, at børn lærer forskelligt, og at de motiveres af forskellige ting.

► Som spejder lærer man sociale og relationelle færdigheder. Det kunne fx være, at man taler pænt til hinanden – også selvom man er træt, våd og kold og kun halvvejs igennem et spejderløb om vinteren. Man lærer også mere håndværksrelaterede færdigheder som fx at bruge et jordbor eller at tænde ild uden tændstikker og lighter.

Gode erfaringer

JUNIORERNE STOD FOR AKTIVITETER I BØRNEHAVEN

“Brug spejderne. Man kan fint lave det uden, men det er ti gange bedre med”. Sådan siger Ivar Thyssen fra Skovvejens Blå Spejdere i Nordsjælland, der i flere år har haft stor succes med at lave spejderaktiviteter i bl.a. SFO'en og den lokale børnehave.

Lederne i gruppen har sammen med pædagogerne sat rammerne for samarbejdet, men det er juniorerne, der har udført og ledt aktiviteterne for de 5-6-årige børn i børnehaven.

Ifølge Ivar Thyssen skal man ikke være bange for at lave lærende spejderaktiviteter frem for almindelige fritidsaktiviteter. Følgende aktiviteter har været udført i patrol-

jer på ca. seks børn, hvor en junior havde ansvar for to patruljer:

- Båltænding i sandkassen
- Pille, rense og tilberede en høne over bål
- Jorden er giftig i patruljer iblandt forskellige udfordringer – fx bind for øjnene
- Arbejde med de fem sanser

Den begrænsende faktor er oftest, hvorvidt den voksne tør videregive en del af sit ansvar.

Tre kernelementer for læring

> Spejderlivet indeholder mange elementer. Men særligt tre elementer er essentielle, når det kommer til spejder og læring. Det er elementer, som gør spejdere til spejdere, og som man med fordel kan tage udgangspunkt i, når et samarbejde med skolen skal etableres.

1. Børn leder børn og unge leder unge

> Som spejder lærer man sammen med og af andre spejdere på ens egen alder eller lidt ældre. Fx når man skal samarbejde om at løse en opgave.

Princippet kaldes ‘børn leder børn og unge leder unge’. Det kræver, at man som voksen overlader en del af ansvaret til spejderne og har tillid til, at de er de bedste til at lede andre spejdere. Den begrænsende faktor er oftest ikke, hvorvidt spejderne løfter opgaven, men hvorvidt den voksne tør videregive en del af sit ansvar. Faktisk må voksne gerne beholde hænderne i lommen og holde sig i tilpas

afstand – parat til at give råd og støtte, hvis der er behov for det.

Den voksnes rolle

Den voksnes rolle er altså at facilitere et trygt og refleksivt rum for børnene, hvor børnene med en tilpas balance mellem faste rammer og frihed selv kan fortolke og bestemme, hvordan de vil løse deres opgaver. En vigtig opgave for den voksne er derfor at være tålmodig og åben for børnenes måde at løse opgaver på og det tempo, børnene arbejder i. Og frem for alt at lade børnene gøre arbejdet og give dem den særlige oplevelse, det er at fejle, prøve igen og til sidst lykkes.

2. Learning by doing – fejltagelse gør mester

> Et andet kerneelement i spejdernes pædagogiske arbejde er ‘learning by doing’. Her lærer man netop ved at gøre – og ved at fejle.

Man får styr på jordboret, fordi man selv skal bore hullet i jorden. Man kan få vejledning fra en voksen, men man

udfører selv arbejdet. Måske borer man et udueligt hul i jorden de første gange, men det er lige meget. Man får selv lov til at dygtiggøre sig ved, at ansvaret gives fra den voksne til spejderne.

Learning by doing udfolder sig i alle aktiviteter, uanset om det er øvelser, lege eller konkurrencer. Det kan fx være en stafet rundt om hytten, der kræver stort samarbejde på holdet for at kunne vinde.

Plads til refleksion

Den voksnes rolle i learning by doing er at facilitere et refleksivt rum, hvor spejderne efter aktiviteterne bliver opmærksomme på, hvad de har lært. Eller sagt med andre ord bliver de opmærksomme på, hvordan de lærte. En vigtig del af en læringsproces i spejderregi er at reflektere over selve processen. Det er her, man ser lidt nærmere på fejlene for at lære af dem.

3. Oplevelser, der gør indtryk

> Et tredje kerneelement er de særlige oplevelser, man får som spejder, og som børn og unge ikke normalt kan få i deres hverdag. Det handler om at bryde nogle rammer for på den måde at skabe personlig, social og faglig udvikling. Særlige oplevelser kan være alt fra at få lov at sejle og styre en sejlbåd til at skulle spise så meget ribsgele, man overhovedet kan, og så mærke, hvordan kroppen reagerer på så meget sukker.

Fantasirammer, der knækker normalen

Det er muligt at give børn og unge særlige oplevelser ved at udfolde fantasirammer med udgangspunkt i friluftslivet. Fantasirammer kan fx være nordisk mytologi, menneskesmugling eller en historisk begivenhed.

Fantasirammer bruges til at skabe et fremmed og spændende univers, som børnene skal agere i med særlige roller. Det kan være at møde op ved spejderhytten en helt almindelig tirsdag efter skole

og opdage, at hytten er blevet forvandlet til et folkekøkken i Sibirien med to russere, der først byder velkommen med en skål borsjtj for derefter at sende én ud i skoven for at finde to flygtede kinesiske fanger.

Oplevelser, der udfordrer

Særlige oplevelser kan også være udfordrende, udmattende og anstrengende. Et eksempel på det er fx spejdernes adventurespejdløb. Det er en mærkelig døbelthed, der gør, at det er fedt at deltage på et udfordrende spejderløb. Undervejs er det ikke nydelse, der kendetegner oplevelsen, idet det både er hårdt og udmattende. Det er til gengæld oplevelsen af tilfredshed, der giver succesoplevelsen bagefter, når man har fuldført og klaret sig igennem. Det betyder, at der har været aktive udfordringer, der passer til ens færdigheder og evner. Der har været klare mål, og man har fået øjeblikkelig feedback.

Gode erfaringer

150 SKOLEELEVER LÆRTE GENNEM SPEJDERAKTIVITETER

To forsider, tre helsides reportager og et 2-minutters tv-indslag. Det gav meget omtale, da spejderne i Uldum arrangerede en hel skoledag alene med spejderaktiviteter for 150 elever fra 0.-6. klasse. På programmet stod bl.a. svævebane, hulebygning, ildbor og bygning af timinutters-tårne.

Ifølge bestyrelsesformand Jesper Jepsen lykkedes arrangementet så godt, fordi man var skarp på ansvarsfordelingen fra start: "Vi bad lærerne om at sætte læringsmål for dagen, både faglige og sociale fordelt på klassetrin. Det var så vores opgave at udarbejde og afholde udfordrende spejderaktiviteter, som kunne indfri læringsmålene."

- Jesper Jepsen har seks råd til andre grupper, der vil arrangere en hel aktivitetsdag for en skole eller en årgang:
- Formuler et klar formål og sæt klare mål for dagen
 - Skriv ned, hvilke forventninger spejdere og skole har til hinanden
 - Få lærerne til at formulere læringsmål for eleverne
 - Vælg aktiviteter ud fra læringsmål
 - Få afklaret ansvarsfordelingen og skriv det ned
 - Vær skarp på, hvilket budskab i evt. vil ud med til pressen

KØGESPEJDERNE
www.kogespjernerne.dk

TrygFonden

TrygFonden

Natur og friluftsliv

Spejdere forbindes oftest med friluftsliv og natur. Og heldigvis for det. Naturen er udgangspunktet for spejderlivet, og friluftslivet er en fantastisk ramme til at understøtte børns læring.

> Dette afsnit giver jer et par gode argumenter for, hvorfor naturen bør være udgangspunkt for de aktiviteter, I udfører med skolen. Spejderne bør introducere lærere og pædagoger for, hvor enkelt det kan være at lære og bevæge sig i naturen.

Med en pædagogisk vinkel

> Det er muligt at flytte alle fag ud i naturen. Arbejdet med skolens fag i konkrete, virkelige sammenhænge kan styrke elevernes faglige tilegnelse.

Som spejdere har vi erfaring med, at børn lærer mere, når de benytter flere sanser. Uderummet giver mulighed for, at børn kan bruge hele kroppen til læring.

I naturen er elevernes undren og nysgerrighed ofte drivkraften bag læring. Udforskning af naturen og de nære omgivelser er aldrig en afgrænset opgave. Eleverne kan blive ved at grave dybere, og svar kan søges på mange planer. Ved i højere grad at bruge naturen som læringsrum, får man en enkel og dynamisk differentiering af undervisningen.

Det er vigtigt at holde børns og unges øjne åbne for den virkelige, stormomsuste, vidunderligt smukke verden - og alt det, man kan gøre i den. Gennem mødet med naturen mærker barnet den ru bark,

det kildrende græsstrå, den duftende blomst og den kølige blæst i ansigtet.

Det betyder dog ikke, at smartphonen eller iPad'en dermed er bandlyst. Spejders Woop App er et eksempel på, at den digitale verden kan udvide oplevelsen i naturen sammen med vennerne.

Digital i naturen

DER FINDES MANGE MULIGHEDER FOR AT KOMBINERE DIGITAL LEG MED OPLEVELSER I NATUREN:

- Woop App – Spejders aktivitetssapp for børn og unge, hvor bevægelse i naturen er grundingrediensen.
- Geocaching.com – Brug GPS'en på din smartphone til at gå på skattejagt i lokalområdet.
- NaturTjek (app) – Gå på opdagelse i naturen og registrer de dyre- og plantearter, I finder.

Det siger forskningen

UDERUM- MET STYR- KER LÆRING

Udelivet er et perfekt supplement til det, der foregår i klasselokalet. Ifølge hjerneforsker Kjeld Fredens fører sammenhængen mellem oplevelse og handling i uderummet og den teoretiske forståelse i klasseværelset til en hel faglig læring.

Norske og svenske undersøgelser har desuden vist, at børn, der undervises regelmæssigt i naturen, udvikler bedre koncentration og evne til at fastholde opmærksomheden, hvilket er to vigtige elementer i det at lære.

Som spejdere har vi erfaring med, at børn lærer mere, når de benytter flere sanser.

Gode erfaringer:

FRILUFTSLIV PÅ SKOLESKEMAET

På Nyager Skole i Rødovre fik 18 elever i udskolingen lov til at prøve kræfter med kompasforløb, bålaktiviteter og pionering i skoletiden. Maria Rømer, der er spejderleder og lærer, startede nemlig et valgfag i friluftsliv op på skolen, hvor hun er ansat. Maria Rømer tog kontakt til Rødovrespejderne og fik en aftale i stand om lån af hytte og materialer. Hver uge underviste hun så de 18 elever i hytten og naturen.

Selvom Maria er i en speciel situation, hvor hun både er spejderleder og lærer, mener hun godt, at flere skoler kunne opstarte lignende forløb. "For de spejdere, der ligesom mig er lærere, er det jo bare at gå i gang. Men der er jo også en del lærere, som har en eller anden interesse for friluftsliv, hvor en kontakt til de lokale spejdere ville kunne hjælpe med at få processen i gang og give nogle værktøjer."

Det siger forskningen

UDE-LIV GIVER SPROGLIG UDVIKLING

Børns sproglige dimension udvikler sig særligt, når de er udenfor. Et forskningsprojekt har vist, at naturen understøtter børn og unges sproglige udvikling.

Børn får et større ordforråd, fordi de skal sætte ord på ting, som de ikke møder til daglig. Det er nære ting, som når fx vanterne er blevet våde. Er de gennemblødte eller blot lidt fugtige? Eller når de skal beskrive, at bladene er grønne. Er de mørkegrønne, lysegrønne, eller de spættede?

Samarbejde

> I naturen er der rig lejlighed til, at eleverne kan lære ved at samarbejde i grupper eller i par. Det giver eleverne mulighed for at udforske og styrke flere sider af sig selv. En klasse kan fx deles op i mindre patruljer (grupper), der arbejder selvstændigt i landskabet. Her er der ofte brug for mange forskellige evner. Det kan give eleverne større forståelse og respekt for hinandens evner – og er et fint redskab, hvis man fx vil arbejde med klassens sociale struktur.

Udeundervisning bygger på elevernes udforskning af natur, kultur og erhverv i de nære omgivelser. Herved forankrer eleverne sig selv i deres eget område ved at lære steder og mennesker at kende.

Friluftslivet spænder bredt

> Friluftsliv er flere forskellige ting. Det er alt fra den meditative tilstand ved bålet eller i skoven til adventure og ekstrem sport. Det er også naturoplevelsen af årstidernes skifte, naturforståelsen og naturens ramme om fysisk udfoldelse.

Elever, der regelmæssigt iagttager, undersøger og arbejder i naturen, får en grundlæggende viden om natur og miljø, der bygger på egne erfaringer. For øjeblikket oplever industri- og forskningsverdenen et hul i elevernes naturfaglige viden, der skaber problemer med at rekruttere kvalificeret arbejdskraft inden for

naturvidenskab og teknik. Skolearbejdet i naturen øger også ansvarlighed over for natur og miljø.

Naturen og friluftslivet kan også bidrage til en øget motivation og lyst til læring ved at skabe udfordrende aktiviteter for børn og unge, hvor samarbejde og færdigheder sættes i spil for at opnå succesoplevelser. Når vejret pludselig ændrer sig, skaber det nye forudsætninger for en patruljes samarbejdsevner.

Krop og bevægelse

> Nogle af de dokumenterede positive effekter ved at være i naturen er bl.a. bedre motorisk udvikling samt færre sygedage blandt børn på institutioner, som aktivt benytter naturen som ramme.

De fleste aktiviteter i uderummet og naturen vil automatisk lede til, at eleverne bevæger sig, uden at de er bevidste om det. Der er mange eksempler på børn, der aldrig kunne finde på at dyrke sport, pludselig er meget fysisk aktive i naturen uden at have lagt mærke til det. Bevægelse bliver et middel til at opnå målet.

En undersøgelse af en naturklasse på Rødkilde Skole viser, at eleverne bevæger sig dobbelt så meget på en skoledag i skoven som på en skoledag i skolen. Udeundervisning kan være med til at give eleverne gode motions- og friluftsvaner, der kan lægge grunden til en sund krop resten af livet.

Samarbejde eller ej

Den åbne skole giver mulighed for, at spejdergrupper kan samarbejde med den lokale skole. Her er en proces til at guide jer igennem forskellige spørgsmål samt inspiration til at arbejde videre. Spørgsmålene er tænkt som udgangspunkt for et ledermøde eller lignende.

Har I talt om, hvorvidt I vil samarbejde med den lokale skole?

“Ja, og vi er allerede godt i gang.”

Det lyder spændende. Hvis I har mod på at dele ud af jeres erfaringer, så de kan komme andre grupper til gavn, må I meget gerne kontakte Korpskontoret på info@korpskontoret.dk eller outdoorinspirator Dieter Toftkjær Sørensen på dt@dds.dk.

“Vi vil gerne samarbejde, men er usikre på at komme i gang.”

Hvad er det, der gør jer usikre?

“Vi ved ikke, hvorfor vi skulle være med.”

Tal om, hvilke fordele og ulemper, der er for lige netop jeres gruppe ved at samarbejde med skolen. Hvilke muligheder giver det jer? Kender I spejdergrupper, der har samarbejdet med skolen, og som vil dele deres erfaringer?

“Vi er usikre på, hvad vi kan bidrage med.”

Det er muligt at bidrage med understøttende undervisning, den åbne skole og bevægelse. Understøttende undervisning er muligheden for at skabe aktiviteter, der har en faglig karakter, mens den åbne skole ikke lægger op til fagligt indhold. Derudover skal alle elever have 45 minutters bevægelse hver dag.

“Vi mangler inspiration til aktiviteter.”

På dds.dk/samarbejds-modeller kan I finde modeller til aktiviteter, der kan bruges til understøttende undervisning, den åbne skole og bevægelse.

“Vi ved ikke, hvordan vi etablerer kontakt til skolen.”

Hvis I ikke har nogen kontakter til skolen, er den nemmeste vej ofte at kontakte idrætslæreren eller læreren i natur & teknik. Find skolens hjemmeside og tjek, hvilke oplysninger der er tilgængelige. Måske kan I finde deres direkte kontaktoplysninger, og ellers kan I ringe til skolens sekretær. En alternativ vej at gå er via skolelederen eller skolebestyrelsen. Deres oplysninger kan I også finde på skolens hjemmeside.

“Vi ønsker ikke at samarbejde.”

Hvorfor ikke?

“Vi har for få ledere.”

Hvis I oplever mangel på ledere, kan I måske samarbejde med skolen om, at jeres spejdere er med i samarbejdet. Hvordan kan I involvere jeres troppspejdere eller seniorer?

“Vi har børn på venteliste.”

Handler samarbejdet om rekruttering, eller kan det handle om noget andet? Hvordan kan I med udgangspunkt i friluftsliv invitere lærere, pædagoger og elever ud i naturen, hvor læring og trivsel får nye rammer?

“Vi kan ikke være frivillige i arbejdstiden.”

Hvordan kan I gøre brug af metoden børn leder børn og unge leder unge? Hvad vil det betyde for jeres gruppe, hvis I sammen laver et arrangement på fx skolernes motionsdag? Hvor meget vil det kræve af jer, og hvad vil I få ud af det?

“Vi vil ikke tage pædagogers job.”

Reformen handler ikke om, at I skal vikariere for lærere eller pædagoger. Det er heller ikke meningen, at I skal tilbyde aktiviteter fast en gang om ugen eller måneden. Reformen forpligter skoler til at invitere det lokale samfund ind i den åbne skole, så eleverne ser bredden i samfundet. Spejdergrupper er en del af samfundet, og det vil være ærgerligt ikke at benytte lejligheden og vise, hvem I er.

Inspiration til aktiviteter

I dette afsnit finder du konkrete forslag til aktiviteter og samarbejder. Aktiviteterne er delt op efter folkeskolens tre trin: **indskolingen, mellemtrinnet og udskolingen.**

> For hvert skoletrin finder du to forløb. Hvert forløb er tænkt at løbe over ca. fire lektioner. Der er mulighed for både inde- og udeundervisning, men der opfordres til, at aktiviteterne så vidt muligt foregår under åben himmel. Forløbene lægger op til, at eleverne samarbejder i mindre grupper og kan rotere mellem forskellige opgaver/workshops.

Forløbene er ikke beskrevet ned til mindste detalje, men er tænkt som inspiration. Når et konkret samarbejde indledes, vil aktiviteter og forløb altid skulle justeres i forhold til fx læringsmål, tidsrammer og de faciliteter, man har til rådighed.

Friluftsliv som pædagogisk ramme

> Det overordnede tema for alle forløbene er friluftsliv, som her bliver brugt som en pædagogisk ramme. Friluftslivet tilbyder en arena, hvor man er væk fra de vantede roller, der kan være i klasselokalet. Her er plads til begejstring og at have armene over hovedet, når ting lykkes.

Det er samtidig muligt at lære af ens fejl og prøve igen i samarbejde med kammerater og se, at det virker at løfte i flok. Man arbejder i mindre grupper, og det giver en større tryghed, hvor man ofte tør noget mere, og der er mulighed for at prøve sine egne tanker af i et eksperimenterende univers.

Gode erfaringer:

HUSK AT OVERSÆTTE SPEJDERNES SPROG

Hos Normannerne Gruppe på Amager har man flere gange besøgt den lokale Peder Lykke Skolen med spejderaktiviteter. Det er bl.a. blevet til 'pinocchio-fodbold' for 6. klasserne, hvor de skulle spille fodbold ophængt i klatreseler, 'skovstrategi' for 3. klasserne og en vandkikkert-aktivitet for 1. klasserne. Samarbejdet har tiltrukket minier og mikroer til gruppen.

For spejderleder Dorthe Philipsen er det vigtigt, at man får et godt samarbejde med klasselæreren og finder et fælles sprog at tale om aktiviteter og læring ud fra: "Vi spejdere har jo lidt vores eget sprog indimellem. Der er det vigtigt at være helt skarp, når man skal forklare, hvilke aktiviteter man planlægger. De færreste ved jo fx, hvad en vandkikkert er, eller hvordan man spiller pinocchio-fodbold. Der skal man lige tage et skridt tilbage og forklare det ud fra lærerens perspektiv."

Aktiviteter for indskolingen (1.-3. klasse)

BAG OM MÅLGRUPPEN

Indskolingen dækker over elever i 1.-3. klasse, der i spejderverdenen nogenlunde svarer til mikrospejdere. For indskolingen ligger to forløb: 'Insekthotel' og 'Kriblekrable'. I forhold til målgruppen er der særlige opmærksomhedspunkter. Eleven skal gennem leg og oplevelser udfordres, så selvstændigheden udvikles. Lysten til at bruge fantasien og være kreativ skal opmuntres. Aktiviteterne skal tilrettelægges, så der automatisk vil være et væld af motoriske og sanselige stimuli. Samtidig er det vigtigt for de yngre elever, at der en fast struktur:

Hvor lægger vi vores tasker? Hvor sidder vi, når der er pause? Du kan læse mere om målgruppen i hæftet "Attraktive aktiviteter for mikrospejdere", som du finder på dds.dk/attraktive-aktiviteter

Eleven skal gennem leg og oplevelser udfordres, så selvstændigheden udvikles.

Fokuspunkter

Der er flere fokuspunkter at holde sig for øje, når man udarbejder et samlet forløb for aldersgruppen:

- Socialt/samarbejde (aktiviteterne skal udfordre eleverne samarbejdsevner)
- Finmotorik (fx bygge/forme et brugbart eller æstetisk produkt)
- Forforståelse (tal med eleverne om den viden, de i forvejen har om et givent emne)
- Materialekendskab (eleverne får kendskab til forskellige materialer – fx hvad er hårdt, hvad er blødt?)
- Udforskning af nærmiljøet (lad eleverne selv gå på opdagelse)

Insekthotel

FORMÅL

> Eleverne skal bygge et insekthotel, hvor formålet er at vise biodiversiteten i vores natur. Eleverne opdeles i mindre grupper af 4-5 personer. Insekthotellet tiltrækker forskellige insekter, der kan bo, spise og yngle i det.

FORBEREDELSE, TID OG ROLLER

> Der skal bygges en kasse. Kassen inddeles i mindre rum, der helst skal være forskellige i størrelse. Hav evt. et eksempel med, så eleverne kan se, hvad de skal bygge. Brædderne kan fx findes i sløjdlokalet eller eleverne kan tage med hjemmefra. Spørg pedellen om opsætning af hotellerne efterfølgende.

REKVISITTER

> Brædder, skruer, søm, hamre, lærketræ, sten, evt. skruemaskine (med hjælp fra lærer), gemmesteder til dyr (fx rør, vandslanger, mursten med huller), naturting (kogler, kviste, stauder, osv.)

AKTIVITETEN

> Introducer insekthotellet: Hvem bor i et insekthotel? Hvor finder eleverne insekterne?
 > Hver gruppe designer et hotel, bygger en kasse og fylder de enkelte rum med forskellige materialer.
 > Hotellerne sættes op, så eleverne kan følge med i, hvordan insekterne anvender hotellet. Det er oplagt at indtænke en fantasiramme omkring forløbet. Er eleverne måske biologer på feltarbejde på en uopdaget ø? Hvis eleverne var et rovdyr, hvilke insekter ville de så helst spise – hvad ser mest appetitligt ud for et rovdyr?

INSPIRATION

www.dds.dk/aktiviteter/aktivitet/192
www.youtube.com/watch?v=CKmgaL0ge8Q
www.friluftsraadet.dk/media/542971/insekthotel_net.pdf

Kriblekrable

FORMÅL

> Vores natur summer af liv, og den ville ikke være det samme uden insekterne. Formålet med dette forløb er, at eleverne ser og beskriver de almindelige insekter og deres levested. Det kan fx kobles til evolutionsteori – nogle insekter har ikke udviklet sig i mange millioner år: hvorfor ikke?

FORBEREDELSE, TID OG ROLLER

> Hvis forløbet er over et par gange, kan eleverne opsætte fælder, som man vender tilbage til senere i forløbet og tjekker for insekter. Hvis aktiviteten kun spænder over en enkelt dag, kan eleverne gå på opdagelse i naturen (fx vandhul, skov, græsplæne).

Man kan indtænke en kort fortælling om et enkelt insekt, dets levested og dagligdag som inspiration til eleverne. Hvordan ser fx regnormens dag ud? Hvad laver den? Hvor gemmer den sig? Hvad lever den af? Hvem er dens fjender?

REKVISITTER

> Luppe, piberensere, ståltråd, vat, tusser, saks

AKTIVITETEN

> Eleverne er med til at samle insekter/små dyr i naturen. Enten med fælder eller på opdagelse i naturen.

A: Et syltetøjsglas graves ned i jorden, så det flugter med jordoverfladen. Lad det stå et døgn. Insekter, der kravler rundt på overfladen vil falde ned i dem, og de kan så iagttages. OBS: Hvis I vil undgå, at der falder mus og lignende ned, placeres et stormasket net over glasset.

B: En anden metode er at grave noget jord op og blande det med vand i et glas. Kig på opløsningen gennem en luppe, og se på de små dyr, der er i vandet.

Eleverne kan efterfølgende "bygge" insekter ud af fx piberensere, vat, ståltråd eller lignende. Det kan være en motorisk samarbejdsøvelse, som styrker deres iagttagelse – har edderkoppen fx 6 eller 8 ben? De kan også tegne eller klippe insekterne. Det er oplagt at indtænke en fantasiramme omkring forløbet. Er eleverne måske skibbrudne på en ø, der skal samle lokkemad til at fange større dyr? Eller rumvæsener, der er kommet til jorden og skal artsbestemme beboerne?

Hvilke fag er relateret til forløbene:

INSEKT-HOTEL & KRIBLEKRABLE:

Natur og teknik, billedkunst (tegne/lave insekterne), idræt (bevægelse i naturen), kristendom/religion (eksistens – store og små væsener), matematik (fx statistik – hvor mange bænkebidere finder man i skovbunden versus vandkanten?)

Aktiviteter for mellemtrinnet (4.-7. klasse)

Kort og kompas

BAG OM MÅLGRUPPEN

Mellemtrinnet er elever i 4.-7. klasse, som svarer til mini- og juniorspejdere. Her er fokus både på at lege og på at lære konkrete færdigheder. For målgruppen gælder, at eleverne gennem leg kan lære at løse overskuelige opgaver. Eleven skal opleve at være en vigtig del af gruppen samt lære at respektere og bruge kammeraters forskellighed. Selvom der er fokus på leg for alderstrinnet, er det vigtigt, at alle de aktiviteter, der laves, har læring som formål. Det giver brede rammer, såsom fokus på sproglighed, rumretningssans, det kropslige og det sociale. Du kan læse mere om målgruppen i hæfterne "Attraktive aktiviteter for minispejdere" og "Attraktive aktiviteter for juniorspejdere", som du finder på dds.dk/attraktive-aktiviteter

Fokuspunkter

Der er flere fokuspunkter at holde sig for øje, når man udarbejder et samlet forløb for aldersgruppen:

- Hands on – eleverne skal prøve ting af i praksis og skabe egen erfaring
- Bevægelse – opgaverne må gerne udfordre elevernes motorik
- Mulighed for differentiering af opgaver – både for grupper og for den enkelte elev
- Virkelighedsnære opgaver – om-sætning af teori til virkelighedsnær praksis

For at beholde elevernes nysgerrighed skal hver enkelt opgave ikke vare mere end 20-30 minutter, før der sker et skift mellem de enkelte workshops/aktiviteter.

Eleven skal opleve at være en vigtig del af gruppen samt lære at respektere og bruge kammeraters forskellighed.

FORMÅL

> Formålet med aktiviteten er at lære nærmiljøet at kende, kortsignaturer, rum og retning samt at tegne genkendeligt og arbejde med størrelsesforhold. Eleverne prøver at bevæge sig i en ny ramme, tale et fælles sprog og øver sig i at tænke rumligt og i billeder.

FORBEREDELSE, TID OG ROLLER

> Som forberedelse kan eleverne lave deres eget kort, som de udfordrer hinanden i at finde opstillede poster på. Der sættes poster ud i området med nogle opgaver, som kan være alt muligt: øvelser i geografi, dansk, matematik eller samarbejde. Man kan også arbejde med fortrykte kort (fx fra orienteringsløb). Vil man arbejde med kompas, skal man afse ekstra tid til kompas- og kortforståelse.

REKVISITTER

> Blyanter, tusser, papir, kegler, kridt, kompas, evt. o-løbsmaterialer (postskærme, klipper).

AKTIVITETEN

> Eleverne introduceres for aktiviteten og inddeles i mindre grupper. Hver gruppe tegner et område af skolen, hvorefter de sætter poster op, bytter kort og gennemfører hinandens løb. Aktiviteten kan gennemføres med eller uden kompas, alt efter niveau og tid. En anden aktivitet er at tegne en mini-skolegård med kridt og derved arbejde med størrelsesforhold og rumlig gengivelse. Man kan også lave GPS-løb med Woop App, hvor eleverne lægger Woop Jagte ud (læs om Woop App på s. 14). En mere avanceret aktivitet er 'DJEEO', som er en gps- og mobilaktivitet, der kobler bevægelse, rumlighed og kommunikationsevner (se djeeo.dk). I kan også indtænke en samlet fantasiramme om forløbet, alt efter hvilke læringsmål aktiviteten skal opfylde.

Mad på bål

FORMÅL

> Formålet med aktiviteten er, at eleverne lærer om båltyper, brændværdier og vigtigheden af kosten ift. ernæring og sundhed. De opnår kendskab til råvarer og indblik i, hvor maden kommer fra.

Der er også mulighed for at arbejde med temaer som fx klima og bæredygtighed.

FORBEREDELSE, TID OG ROLLER

> Hvis der er et stykke skov i nærheden af skolen eller spejderhytten, vil det være et oplagt sted at sende eleverne ud for at hente brænde.

Der skal være et godt bålsted eller alternativt kan man sætte et eller flere bålfade op.

REKVISITTER

> Brænde, dolke, økser, bålplads, evt. bålfade, råvarer, gryder, pottes, knive, skærebrætter, træskeer

AKTIVITETEN

- > Aktiviteten introduceres, herunder regler for indsamling af brænde og gode input til, hvilket brænde der er godt.
- > Eleverne introduceres for hygiejne i forhold til madlavning.
- > Der skal snittes grøntsager til maden. Måske skal der findes vilde planter til maden (kræver forhåndskendskab fra spejderleder/lærer om lokale planter)
- > Brændet kløves, og bålet tændes.
- > Maden tilberedes, og det er nærliggende at tale om kost og ernæring.
- > Der kan evt. samarbejdes med en jæger, der medbringer friske fasaner, kaniner eller lignende, der benyttes i madlavningen.

I kan også indtænke en samlet fantasiramme om forløbet. Er eleverne fx de overlevende efter en zombie-apokalypse? Lever de i vikingetiden eller i et jæger/samler-samfund?

Hvilke fag er relateret til forløbene:

KORT OG KOMPAS:

Geografi (kortforståelse), **matematik** (størrelsesforhold, grader, former), **idræt**

MAD PÅ BÅL: Hjemkundskab, historie (fx madlavning i historisk ramme)

Aktiviteter for udskolingens (8.-9. klasse)

BAG OM MÅLGRUPPEN

Udskolingens elever i 8.-9. klasse og svarer til troppespejderne. For denne aldersgruppe er proces og produkt mere i centrum, da der ligger en masse kompetencer i den enkelte elev, der skal prøves af. Et fælles tema for skolespejd i 8.-9. klasse er projektledelse, som ligger tæt op ad spejdermetodens element børn leder børn/unge leder unge. Eleverne skal opleve at arbejde i dybden med et projekt og samarbejde om at nå fra idé til konkret produkt.

Bevægelse og aktivitet kan være en underlig størrelse i aldersgruppen. Der er fokus på kroppen, der er i forandring, og vi taler meget om sundhed, og at man skal tage ansvar for at være fit. Det kan for nogle elever opleves som en forløsning at være aktiv på nye måder, hvor fokus ligger på praktiske udfordringer og samarbejde. Du kan læse mere om målgruppen i hæftet "Attraktive aktiviteter for troppespejdere" som du finder på dds.dk/attraktive-aktiviteter

Fokuspunkter

Der er flere fokuspunkter at holde sig for øje, når man udarbejder et samlet forløb for aldersgruppen:

- Gruppedynamik (arbejde med ansvarsfordeling, fælles opgaveløsning)
- At kende "mig selv" (eleverne udfordres på nye måder og får lov at fejle)
- Opdage egne ressourcer (fx lederevner, kommunikationsevner, vedholdenhed)
- At give ansvaret og kompetencen videre (børn leder børn)

Eleven skal opleve at arbejde i dybden med et projekt og samarbejde om at nå fra idé til konkret produkt.

Affaldssortering

FORMÅL

> Formålet er, at eleverne lærer om projektledelse i praksis gennem et forløb om bæredygtighed. Eleverne fremstiller gruppevis et produkt, der kan indgå i en udstilling på skolens udeareal. Produktet skal fremstilles af genbrugsmateriale og affald. Formålet er også, at eleverne lærer om forskellige materialer og om nedbrydning af dem.

FORBEREDELSE, TID OG ROLLER

> I samarbejde med dansk-, geografi- eller samfundsfagslæreren udarbejdes emner, som eleverne skal tage udgangspunkt i. Der kan fx arbejdes med, hvordan andre lande håndterer affald. Affald og skrald indsamles gennem længere tid op til forløbet. Man kan fx også finde affald i en container på skolen, eller indsamle en husstands skrald over en uge. Alternativt kan man indsamle skrald i nærområdet.

REKVISITTER

> Sække, handsker, evt. trailer til indsamling/transport af affald

AKTIVITETEN

> Forløbet introduceres og emnet præsenteres. Eleverne inddeles i grupper, som vælger emne og udarbejder et projekt, som skal munde ud i et produkt, der kan præsenteres til en udstilling. Eleverne skal arbejde med klassificering og sortering af affald – fx hvad er letnedbrydeligt, og hvad kan genbruges? Hvor bliver affaldet af, når vi smider det ud? Eleverne forbereder korte oplæg om nedbrydning af affald og skrald samt de problemstillinger, der hører til emnerne. Eleverne skal bygge et produkt eller kunstværk af affalds-/genbrugsmaterialer, der kan indgå i en udstilling. Forløbet afsluttes med fernisering, hvor eleverne serverer bæredygtig mad og drikke.

INSPIRATION

www.udmedskrald.horsens.dk
www.nulskrald.dk

VARIATION

Grupperne udarbejder hver især en Woop Jagt, som fører de andre grupper gennem udstillingen. Jagten kan omfatte en quiz med emner fra undervisningen (læs om Woop App på s. 14).

Skovfitness

FORMÅL

> Formålet er, at eleverne lærer om projektledelse i praksis gennem opbygning af en forhindringsbane i nærområdet. Ved at lægge en fantasiramme ind over elevernes projekter, kan forløbet anvendes i matematik, historie, dansk og så videre. Eleverne opnår kendskab til nærmiljøet og elementer i projektledelse. Derudover kan der arbejdes med en forståelse af kroppens bevægeapparat og sanserne. Hvis det er et længerevarende forløb, kan der arbejdes med andre samarbejdspartnere som fx parkourudøvere eller en orienteringsklub.

FORBEREDELSE, TID OG ROLLER

> Sammen med de pågældende lærere udvælges et egnet område at bygge en forhindringsbane. Eleverne kan fx inddeles i hold, der hver udvælger et område i nærområdet, hvor de opbygger deres egen bane. Der kan arbejdes med, at de enkelte grupper skal målrette deres forhindringsbane til en særlig målgruppe eller til at opfylde en særlig funktion. Skal forhindringsbanen fx kunne gennemføres af blinde? Skal den hjælpe med at træne balancen eller bestemte muskelgrupper? Kan

man indrette banen, så sværhedsgraden kan gradueres løbende?

REKVISITTER

> Projektplanlægningsværktøjer, tov, planker, grene, grensaks, sav, brædder, mm.

AKTIVITETEN

- > Aktivitetens formål og delaktiviteter introduceres for eleverne.
- > Efter besigtigelse af områderne, udarbejder eleverne en plan for forløbet. Eleverne skal designe og bygge banen samt teste og afprøve hinandens baner.
- > Det kan være en mulighed for eleverne, at andre klasser på skolen skal anvende de opbyggede baner. Når banerne er færdige, prøver man hinandens baner.
- > Forløbet kan evalueres med refleksion over kvaliteter i banerne, og hvordan man bruger kroppen for at gennemføre de enkelte baner.

Hvilke fag er relateret til forløbene:

AFFALDSSORTERING:

Samfundsfag (bæredygtighed), **biologi** (nedbrydning af organisk materiale), **geografi** (klima/miljø, affaldssortering i andre lande), **dansk** (projektværktøjer, formidling af viden), **billedkunst** (fremstille kunstværk)

SKOVFITNESS:

Idræt (fysiologi, anatomi), **biologi** (kredsløbet), **fysik** (tyngdekraft, energiforbrug)

Kontrakt om forpligtende samarbejde

Når man indleder et samarbejde med skolen, bør man altid formalisere samarbejdet med en skriftlig kontrakt, hvor ansvarsfordeling, aktiviteter og formål rides tydeligt op. Her ser du et eksempel på en kontrakt mellem en spejdergruppe og lærerne for 6. klasserne på en skole.

HENT EN KONTRAKTSKABELON PÅ
[DDS.DK/GRUPPELIV/SKOLEREFORM](https://dds.dk/gruppeliv/skolereform)

Titel på forløb/samarbejde:

➤ Orientering i naturen

Fag/emner:

➤ Idræt samt natur/teknologi

Formål:

➤ Samarbejdets formål er at tilskynde og inspirere skolen til at inddrage friluftsliv og bevægelse i den lokale natur i højere grad. Samarbejdet skal også give indsigt hos både lærere og elever i nogle af de aktiviteter og metoder, man anvender hos spejderne. Samtidig skal samarbejdet også fungere som prøveklud for et fremtidigt tættere samarbejde mellem Skovsø Skolen og spejderne.

Beskrivelse af indhold: Fagligt, pædagogisk, didaktisk indhold

➤ Eleverne i Skovsø Skolens 6. klasser skal opdelt i grupper lære at læse forskellige typer af kort og orientere sig efter kort i kendt og ukendt terræn. De skal lære at læse signaturforklaringer, bruge et kompas og i én lektion skal de desuden arbejde med gps-navigation med Woop App. I én lektion i natur/teknologi skal eleverne desuden arbejde med navigation, kompas og gps ud fra en naturvidenskabelig vinkel.

Fælles mål/trinmål: Hvilke fælles mål/trinmål understøtter samarbejdet

➤ Samarbejdet understøtter idrætsfagets færdigheds- og vidensmål inden for natur- og udeliv. Gennem undervisning i uderummet skal eleverne lære at færdes sikkert uden for skolens rammer under hensyn til og i respekt for naturen og andre mennesker. Ved endt forløb kan eleverne gennemføre orienteringsløb ved hjælp af kort, kompas og digitale medier.

Varighed/periode/sted: hvor mange timer/dage over hvor lang tid. Hvor finder undervisningen sted?

➤ Forløbet strækker sig over fire lektioner i faget idræt. Undervisningen finder sted i og omkring Skovsø Gruppens spejderhytte (Skovsøvej 4, Skovsø). Derudover er der én lektion i natur/teknologi, som finder sted på Skovsø Skolen.

Tidsplan: for planlægning, afvikling og evaluering

➤ Der holdes et planlægningsmøde mellem lærerne og spejderlederne d. 4.5., hvor forløbet og aktiviteterne gennemgås i detaljer. Selve forløbet strækker sig over fire idrætslektioner og en enkelt natur/teknologi-lektion i perioden 11.5-21.5. Spejderlederne deltager ikke natur/

teknologi-lektionen, men er ellers til stede ved de fire idrætslektioner. Ved idrætslektionerne d. 13.5. og 20.5. deltager foruden spejderlederne fire topspejdere fra spejdergruppen.

Økonomi/ressourcer: Hvilke medarbejderressourcer indgår? Afholdelse af aktivitetsudgifter

➤ Samtlige idrætslærere for 6. klassetrin deltager i både planlægning og afvikling af aktiviteter i idrætstimerne. Skovsø Spejderne har kompasser og ø-løbsmapper til rådighed. Skovsø Skolen står for at printe de relevante kort til øvelserne. Derudover står Skovsø Skolen for at anskaffe minimum én smartphone med Woop App pr. elevgruppe til lektionen d. 20.5.

Rollefordeling mellem parterne:

➤ Lærerne har det overordnede ansvar for eleverne under alle aktiviteter. Spejderne har viden om og erfaring med at lave orienteringsaktiviteter i lokalområdet og er ansvarlige for at facilitere forløbet på en måde, så eleverne udfordres fysisk og lærer om navigation. Spejderne har desuden ansvar for at forberede en Woop Jagt, der bringer eleverne omkring i lokalområdet.

Kom videre med skolespejd

Der er ualmindeligt mange muligheder for at komme i gang med et samarbejde og videreudvikle på eksisterende. I dette afsnit kan du få inspiration til at komme videre med skolespejd.

Temaer for videre arbejde med skolespejd

- > Grøn sløjd (snitteværksted)
- > Praktisk matematik (virkelige/hedsnære opgaver)
- > O-løb – kend din skole/nærområde
- > Vildmarksmad
- > Bålaktiviteter
- > Byggeri og håndværk (fx fremstilling af bro/katapult/

- sæbekassebil)
- > Adventurespejd (udfordrende løb m. samarbejds-opgaver)
- > Kreaspejd – ler, billeder i naturmaterialer
- > Guidet tur ved fx den lokale skov/vandløb

- > Udvikling af udefaciliteter omkring skole (forhindringsbane, kælkebakke, slackline)
- > Havedyrkning
- > Fysiske love undersøgt i praksis
- > Biologiske temaer
- > Klatring/kajak/kano/smakkejoller

Hvad nu...?

Det er kun fantasien, der sætter grænser for, hvordan indhold og form skal være. Her er dog tre konkrete eksempler for at komme videre:

1. Samarbejd med SFO'en fra 15 til 17 hver mandag på skolens grund. Lav aktiviteter, der minder om de aktiviteter, der ellers foregår til spejder (fx mini- og junioraktiviteter). Her er kontakten med den pædagogiske leder vigtig. Afstem forventninger på indholdet, og lav i samarbejde en årsplan.
2. Lav aktiviteter direkte i skoletiden. Her er kontaktpersonen den gennemgående lærer eller det lærerteam, der har målgruppen (fx indskoling). Et oplæg kunne være, at spejdergruppen eller 2-3 seniorspejdere styrer slagets gang og laver aktiviteter en gang om måneden. Dette kan evt. laves som del af et større samarbejde, hvor idrætsklubben og musikskolen står for andre månedlige aktiviteter.
3. Tag kontakt til outdoorinspirator Dieter Toftkjær eller Korpskontoret, hvis du ikke ved, hvor du skal tage fat. Du kan kontakte Dieter på dt@dds.dk / 2082 5671 eller Korpskontoret på info@dds.dk / 3264 0050.

Handleplan – kom i gang med samarbejdet:

- > Lav en mindmap med dine ideer. Vend den med dine spejdere
- > Skriv en mail til en kontakt på skolen – følg op på mailen
- > Brug hæftet eller links til at udarbejde forløb/aktiviteter – bliv konkret
- > Bliv enig om en fin årsplan med læreren/skolelederen
- > Formalisér – vær skarp på ansvarsfordeling og skriv kontrakt på samarbejdet
- > Lav en invitation, der præsenterer forløb, aktiviteter osv., og som kan hænges op på skolen/skolens intranet
- > Indtænk evt. pressen – hvordan kan jeres samarbejde give fælles PR?
- > Evaluering: Hvad kan vi gøre bedre næste gang?

Litteratur og videre inspiration

SKOLEREFORMEN

Undervisningsministeriet:

www.uvm.dk/Den-nye-folkeskole

Borger.dk:

www.borger.dk/Sider/Skolereformen.aspx

KL:

[www.kl.dk/Fagomrader/Folkeskolen/
Folkeskolereformen](http://www.kl.dk/Fagomrader/Folkeskolen/Folkeskolereformen)

Lommebog om begreber fra reformen:

www.lommebog.folkeskolen.dk

FRILUFTSLIV OG SAMARBEJDE

Håndbog i naturpædagogik:

Ole Wohlgenuth. Forlaget politisk revy

Skolen i skoven:

Theresa S.S. Schillhab m. fl. Danmarks Pædagogiske
Universitetsforlag

Ud med skolen!...i det grønne klasseværelse:

Ulla Britt Sabroe m.fl. Alinea

Natur og miljø i pædagogisk arbejde:

Lasse Edlev. Gyldendal Akademiske

**Patruljeliv – en metode der udvikles gennem hele
spejdertiden:**

Leon Sindberg, DDS, 3. udgave, 2012

PL-intro: Ann-Louise Korsgaard Lauritsen m.fl., DDS,
2006. www.dds.dk/sites/default/files/PL-intro_0.pdf

KILDER

www.friluftsradet.dk/media/518444/fakta_kapitel_3.pdf

www.skoven-i-skolen.dk/content/10-gode-grunde-til-udeskole

www.skoven-i-skolen.dk/content/slip-dem-ud

VIDERE INSPIRATION

spejder.dk
dds.dk/aktiviteter
naturvejleder.dk
danskfriluftsliv.dk
skoveniskolen.dk
udeskolenet.dk
skoletjenesten.dk

9 788791 923371

DET DANSKE
SPEJDERKORPS